

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สพข.๓

รอบการประเมิน ๒ (เมษายน ๒๕๖๙-กันยายน ๒๕๖๙)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ชื่อ-นามสกุล	นายธนมงคล ขวัญทิพย์	ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส
กลุ่ม/ฝ่าย/สพด	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ		
หัวข้อการพัฒนา	Digital Literacy : ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence)		
สถานที่	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ		
สรุปสาระสำคัญ			

คำอธิบายบทเรียน หน่วยความสามารถที่เกี่ยวข้อง ตามทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล : Dlit๑๐๐

โดยหลักสูตรนี้ เนื้อหาตามมาตรฐาน “ความฉลาดทางดิจิทัล (DQ Digital Intelligence)” จาก DQ Institute ซึ่งเป็นสถาบันที่มีการพัฒนามาตรฐานระดับสากล เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านความฉลาดทางดิจิทัล มาวิเคราะห์ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยมีกรอบสมรรถนะ ๕ ด้าน คือ ๑) อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) ๒) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Digital Use) ๓) การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security) ๔) การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) และ ๕) การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) โดยในแต่ละหัวข้อจะมีรายละเอียด สำหรับการพัฒนาความรู้ทักษะ และทัศนคติในการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ มีระดับเนื้อหา Basic (สำหรับบุคลากรทั่วไปที่ต้องการพื้นฐานความรู้ในการปฏิบัติงาน)

๑. โลกดิจิทัล (Digital World)

โลกดิจิทัล (Digital World) หมายถึง โลกเสมือนที่ถูกสร้างขึ้นควบคู่กับโลกแห่งความเป็นจริง โดยมีองค์ประกอบทั้งพื้นที่ ผู้คน และทรัพยากรที่สามารถจำลองกิจกรรมต่าง ๆ ได้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โลกดิจิทัลจึงเป็นพื้นที่สำคัญที่ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างไร้ข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ สามารถพิจารณาข้อแตกต่างระหว่าง โลกแห่งความเป็นจริงและโลกดิจิทัลได้

๒. อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity)

อัตลักษณ์ดิจิทัล (Digital Identity) หมายถึง ข้อมูลที่ใช้ระบุและสะท้อนตัวตนของบุคคล ในโลกออนไลน์ ซึ่งช่วยให้สามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย อีกทั้งยังสะท้อนความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ และภาพลักษณ์ที่บุคคลสื่อสารออกไปสู่สังคมดิจิทัล การสร้างอัตลักษณ์ดิจิทัลที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ในระยะยาว

๓. ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล (Digital Privacy)

ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล (Digital Privacy) หมายถึง สิทธิของบุคคลในการควบคุมและบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลสำคัญถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) Personal Information ข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้ เช่น ชื่อ อายุและความสนใจ เป็นต้น

๒) Private Information ข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย เช่น เลขบัตรประชาชน เลขบัญชีธนาคาร ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ เป็นต้น

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวข้องกับกฎหมายสำคัญ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

๔. การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Digital Use)

การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Digital Use) หมายถึง การกำกับควบคุมการใช้งานเทคโนโลยี ให้อยู่ในระดับที่สมดุล เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต โดยครอบคลุมการบริหารเวลา การเลือกรับสื่อ และการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคม ทักษะดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติและเกิดประโยชน์สูงสุด

๕. การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital Security)

เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยป้องกันความเสียหายต่อข้อมูลและระบบเครือข่าย โดยครอบคลุมทั้งการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางไซเบอร์ เช่น การกลั่นแกล้ง หรือคุกคามออนไลน์ และการป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดจากการตั้งรหัสผ่านที่ไม่รัดกุม หรือความประมาทในการใช้งาน โดยการจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล ประกอบด้วย

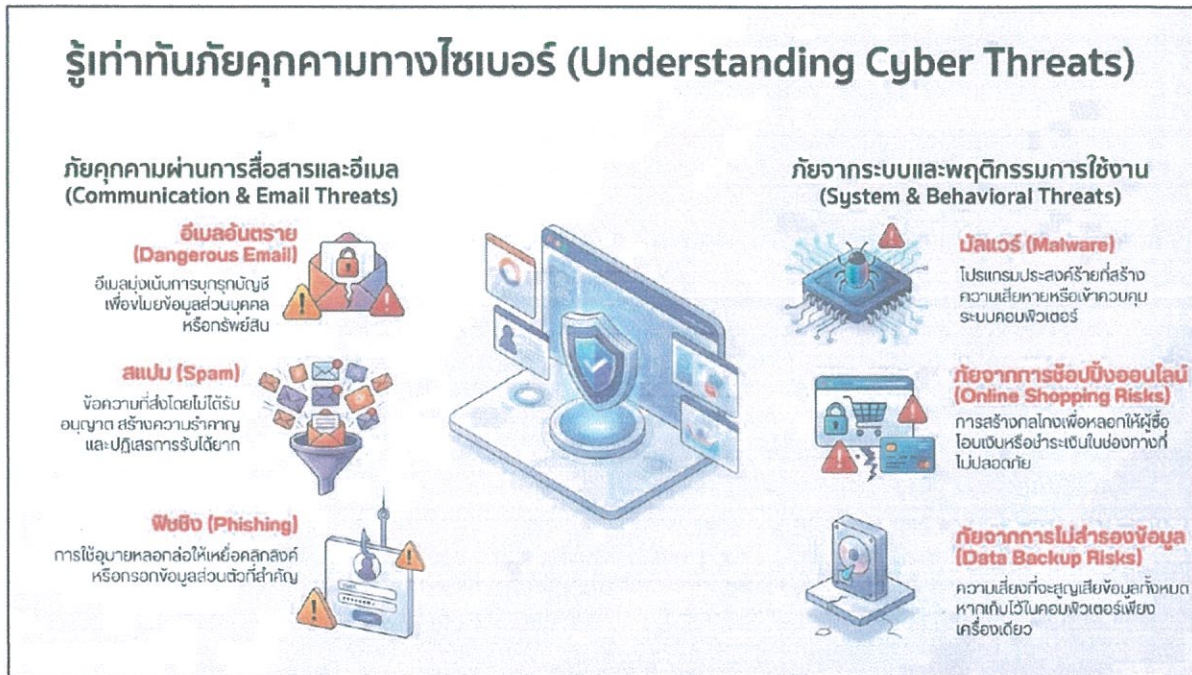
๑) การล่อลวงละเมิดทางไซเบอร์ (Cyber Abuse) คือ การแสดงพฤติกรรมที่เป็นอันตราย สร้างความรำคาญ หรือสร้างความเสียหายให้กับผู้อื่นบนเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ ดังภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ การล่อลวงละเมิดทางไซเบอร์ (Cyber Abuse)

๒) ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threat) คือ การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ ผ่านการใช้ระบบสารสนเทศหรือเครือข่ายที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบข้อมูลเครือข่ายหรือข้อมูลภายใน สาเหตุของภัย

คุกคามทางไซเบอร์ ได้แก่ การตั้งพาสเวิร์ดที่ง่ายเกินไป โปรแกรมรักษาความปลอดภัยไม่ทำงานและความประมาท ภัยคุกคามทางไซเบอร์แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ดังภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threat)

๖. การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy)

การรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) หมายถึง ทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถใช้เทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และมีความรับผิดชอบ รวมถึงสามารถวิเคราะห์ ประเมิน และสร้างเนื้อหา ได้อย่างเหมาะสม โดยแหล่งข้อมูลดิจิทัล สามารถแบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ ดังนี้

- ๑) แบ่งตามแหล่งที่เผยแพร่ข้อมูล ได้แก่ การสร้างหรือผลิตข้อมูลโดยเจ้าของแหล่งข้อมูลหรือชุมชนผู้ใช้งาน
- ๒) แบ่งตามสิทธิการเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ การเข้าถึงได้อย่างเสรี และการจำกัดการเข้าถึง
- ๓) แบ่งตามประเภทของข้อมูล ได้แก่ แหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษาเรียนรู้ เพื่อความบันเทิง ด้านสุขภาพ ด้านธุรกรรม และด้านเศรษฐศาสตร์

โดยข้อมูลที่มีคุณภาพควรมีความทันสมัย ถูกต้อง มีแหล่งอ้างอิง และระบุผู้เขียนอย่างชัดเจน สำหรับเนื้อหาดิจิทัลมีหลายประเภท เช่น ด้านสุขภาพ ภาครัฐ ความบันเทิง การตลาด การศึกษา และข่าวสาร ซึ่งถูกนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และกราฟิก

๗. ร่องรอยดิจิทัล (Digital Footprint)

ร่องรอยดิจิทัล (Digital Footprint) หมายถึง ข้อมูลที่เกิดจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนพฤติกรรม ความสนใจ และตัวตนของบุคคล ร่องรอยดิจิทัลอาจเป็นทั้งเชิงบวก เช่น การสื่อสารอย่างสุภาพและสร้างสรรค์ หรือเชิงลบ เช่น การแสดงความคิดเห็นที่ไม่เหมาะสม โดยมีวิธี ในการรับมือกับความเสียหายจากร่องรอยดิจิทัล ได้ดังภาพที่ ๓ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑) ร่องรอยที่ตั้งใจสร้าง (Active Digital Footprints) ข้อมูลที่เราตั้งใจเปิดเผยหรือบันทึกลงในโลกออนไลน์ด้วยตัวเอง โดยที่เรารับรู้และเจตนาให้ข้อมูลนั้นปรากฏอยู่ เช่น การสื่อสาร ข้อมูลส่วนตัว การระบุตำแหน่ง และการแสดงออกบนโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

๒) ร่องรอยที่ไม่ตั้งใจสร้าง (Passive Digital Footprints) ข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้โดยอัตโนมัติจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยที่ผู้ใช้อาจไม่ได้สังเกตหรือตั้งใจจะทิ้งร่องรอยนั้นไว้ เช่น หมายเลขไอพี (IP Address) ที่ระบุตัวตนของเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือมือถือ ประวัติการใช้งาน พฤติกรรมการบริโภค และการติดตามตำแหน่งแบบเงียบ

ภาพที่ ๓ วิธีรับมือกับร่องรอยดิจิทัล (Digital Footprint)

๘. การปรับตัวในยุคดิจิทัล (Digital Disruption)

การปรับตัวในยุคดิจิทัล (Digital Disruption) คือ การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่จากเทคโนโลยี ที่เข้ามาเขย่าโมเดลธุรกิจเดิมให้ใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไป กลายเป็นทั้งแรงกดดันให้ต้องปรับตัวและเป็นโอกาสทอง ในการสร้างความได้เปรียบผ่านนวัตกรรมที่ล้ำสมัยกว่าเดิม หัวใจสำคัญ คือการตอบสนองความคาดหวัง ของลูกค้าที่สูงขึ้นด้วยความรวดเร็วและช่องทางออนไลน์ที่ครอบคลุม หากธุรกิจใดนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำตลาดได้อย่างก้าวกระโดด

๙. การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

ความฉลาดทางดิจิทัลเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยครอบคลุมตั้งแต่การสร้างอัตลักษณ์ดิจิทัลที่ดีเพื่อความน่าเชื่อถือ การตระหนักถึงความเป็นส่วนตัว โดยแยกแยะข้อมูลที่เปิดเผยได้และข้อมูลส่วนตัวที่ไม่ควรเปิดเผย ไปจนถึงการรู้เท่าทันภัยคุกคามและการล่อลวงละเมิดทางไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐. ประโยชน์ต่อตนเอง

- ๑) มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
- ๒) สามารถปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน
- ๔) มีความตระหนักรู้และรับผิดชอบต่อการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น

๑๑. ประโยชน์ต่อองค์กร

- ๑) ช่วยให้องค์กรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
- ๒) ลดความเสี่ยงจากการรั่วไหลของข้อมูลและภัยคุกคามทางไซเบอร์
- ๓) เพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร
- ๔) ส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างมีความรับผิดชอบ เป็นระบบ สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรฐานด้านความปลอดภัยข้อมูล

๑๒. ประโยชน์ต่อสาธารณะ

- ๑) ทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้มากขึ้น
- ๒) ลดความเสี่ยงจากการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล
- ๓) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันและปลอดภัย
- ๔) เพิ่มความโปร่งใสและยกระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะ

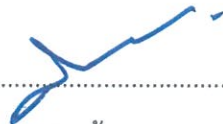
ลงชื่อ.....

(นายณมงคล ขวัญทิพย์)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส

ผู้รายงาน

วันที่.....๕.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ....๒๕๖๙.....

ลงชื่อ.....

(นายไฉนศักดิ์ ตั้งภูมิ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

วันที่.....๕.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ....๒๕๖๙.....

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

รณมงคล วัณทิพย์

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน

Digital Literacy : ความฉลาดทางดิจิทัล

(Digital Intelligence)

จำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ 1:30 ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2569

A L.

(นางไอรดา เหลืองวิไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

Signed by สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
Digital Government Development Agency (Public
Organization) (DGA)
Date: 2026-08-31T14:55:03.793+07:00